

Резнік О.М.

*Сумський державний університет,
доцент кафедри адміністративного, господарського права та фінансово-
економічної безпеки, кандидат юридичних наук*

СТВОРЕННЯ НОВОГО ПРАВООХОРОННОГО ОРГАНУ У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ: РЕАЛІЇ ДЛЯ УКРАЇНИ¹

Існування в Україні декількох правоохоронних органів які покликані забезпечувати фінансову та економічну безпеку в Україні є необґрунтованим. Оскільки ефективність їхньої діяльності з наповнення Державного бюджету України зводиться до мінімуму. До таких органів, на нашу думку можна віднести податкову міліцію, підрозділ контррозвідувального захисту інтересів держави в сфері економічної безпеки СБУ, Департамент захисту економіки Національної поліції України тощо.

Ми звикли в ЗМІ чути негативну реакцію про діяльність податкової міліції, зокрема що її діяльність перешкоджає веденню бізнесу, блокує роботу великих платників податків та інше, але чомусь лише вказаний орган кожний рік повертає до Державного бюджету більше коштів чим виділено на його утримання. При цьому поза увагою залишаються інші правоохоронні органи, які покликані забезпечувати фінансову та економічну безпеку в державі, а побачити їх звіти та суму коштів, які виділяються на їх утримання та повернено ними до бюджету майже неможливо, що однак не стосується податкової міліції. Оскільки на офіційному сайті ДФС України все відкрито і прозоро.

Розглянувши завдання і повноваження вказаних органів можна стверджувати, що основні повноваження цих органів у сфері протидії та боротьби з фінансовими та економічними правопорушеннями дублюються, що підтверджує доцільність концентрації таких повноважень в одному правоохоронному органі як суб'єкті забезпечення фінансової та економічної безпеки держави.

¹ Виконано в рамках проекту № 0116u006814 (супровідний лист № 01/15.06/3278 від 19.08.2016 р.)

Вперше спроба створити новий правоохоронний орган було запропоновано народним депутатом України Мойсиком В.Р. у 2006 році, його законопроект «Про Державну службу фінансових розслідувань» (щодо реформування податкової міліції та підрозділів по боротьбі з відмиванням доходів, одержаних злочинним шляхом) визначав правові основи організації та діяльності правоохоронного органу, який буде запобігати, виявляти та проводити досудове розслідування злочинів у сфері господарської діяльності, його конкретизовані функції, права, обов'язки та відповідальність. Однак він так і залишився поза увагою Верховної Ради України.

Наступним кроком до створення єдиного правоохоронного органу, став законопроект «Про Фінансову поліцію» [1] № 4228 від 15.03.2016 поданий народними депутатами України Остріковою Т.Г., Журжієм А.В., Курячий М.П. та ін. Даний законопроект був підданий критиці з боку науковців, політиків та ЗМІ. Так, із основних недоліків законопроекту можна виділити: не визначення статусу Фінполіції як центрального органу виконавчої влади; територіальна юрисдикція; визначення законопроектом квот під час початкового формування підрозділів детективів Фінансової поліції.

А вже через рік, 22 березня 2017 року Кабінет міністрів України схвалив законопроект «Про Службу фінансових розслідувань» [2]. Основна мета якого закону – це ліквідація податкової міліції, оптимізація структури та чисельності органів, які ведуть боротьбу зі злочинами у сфері фінансів.

Що ж стосується даного проекту, то він майже не відрізняється від законопроекту «Про Фінансову поліцію», так змінилася назва, тепер в Україні буде Служба фінансових розслідувань як центральний орган виконавчої влади, який реалізує державну політику з питань запобігання, виявлення, припинення, розслідування та розкриття кримінальних правопорушень у сфері господарської діяльності, які прямо чи опосередковано заподіюють шкоду публічному інтересу у сфері фінансів.

Із визначень, які закріплені в вказаних законопроектах про створення нового правоохоронного органу, в жодному не визначено підслідності відповідно до Кодексу України про адміністративні правопорушення. Тобто законодавець не

наділяє даний орган правом складати адміністративні протоколи, що є неприпустимим.

Розробники законопроекту «Про Службу фінансових розслідувань» на відміну від законопроекту «Про Фінансову поліцію» відмовилися від граничної чисельності співробітників, і ми вважаємо це вірним кроком, оскільки рівень економічних злочинів збільшується з кожним роком. А чисельність не більше 3000 осіб (запропоновано у законопроекті «Про Фінансову поліцію») є необґрунтованою. Не складно порахувати: 24 області, м. Київ та м. Севастополь – по 111 осіб на всіх, за яку якість може йти мова. Кадрове питання в будь-якому органі це одне з найважливіших та болючих питань, грамотне вирішення якого є однією із засад ефективності його діяльності.

В обох законопроектах по різному зазначено початкове формування нового органу. Чи не порушують дані обмеження конституційні права громадянина України. На нашу думку під час початкового формування нового органу, до участі у конкурсі на посади повинні допускатися будь-які особи, які відповідають вимогам передбачених Законом України «Про державну службу».

Виходячи з вищевказаного, пропонуємо власне визначення правоохоронному органу у сфері фінансової та економічної безпеки – це центральний орган виконавчої влади який реалізує державну політику щодо забезпечення запобігання, виявлення, припинення, розслідування та розкриття правопорушень у сфері фінансової та економічної безпеки, що віднесені до його підслідності відповідно до Кодексу України про адміністративні правопорушення та Кримінального процесуального кодексу України. При цьому не лише вказане визначення повинно бути враховано законодавцем при визначенні статусу нового органу, але і вказані нами недоліки попередніх законопроектів.

Список використаної літератури:

1. Офіційний веб-портал Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=58400.
 2. Урядовий портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=249836242&cat_id=2442764
- 29.

Резнік О.М. Створення нового правоохоронного органу у сфері забезпечення фінансової та економічної безпеки: реалії для України [Текст] / О.М. Резнік // Традиції та новації юридичної науки: минуле, сучасність, майбутнє: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, м. Одеса, 19 травня 2017 р У 2-х т. Т. 2 / відп. ред. Г.О. Ульянова. – Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2017. – С. 104-106.